

Terug naar de doodsimpele essentie

NON-FICTIE
AMOS OZ
**DE LAATSTE
LEZING. HOE HET
VERDER MOET
MET ISRAËL**

Vertaald door
Hilde Pach,
De Bezige Bij,
€12,99
64 blz.

Als een belangrijke, productieve schrijver overlijdt, kun je erop wachten: de postume uitgaven. Met een beetje geluk ligt er nog een min of meer voltooide, ongereedige roman op de plank. Met nog meer geluk heeft de schrijver een zoon of dochter die in het bezit is van een rode pen.

Amos Oz overleed in 2018. Sindsdien is er nog geen allerlaatste roman verschenen, of een terzijde geschreven novelle alsnog afgestoft. Maar vorig jaar september was er wel *Wat is een appel?* – gebundelde gesprekken met zijn redacteur.

Deze zomer is er *De laatste lezing*: een boekje van krap zestig pagina's, inclusief uitgebreid notenapparaat en dankbetuiging. Een postume uitgave die veel wegheeft van een opgerekt artikel. Alles om de laatste restjes Oz tussen twee kaften te zetten.

Moet je dat de uitgeverij of de erfgenamen kwalijk nemen? Alleen als de

postume boekjes ook inhoudelijk weinig voorstellen. Gelukkig was daar bij *Wat is een appel?* geen sprake van, en bij *De laatste lezing* evenmin. In de lezing die Oz in juni 2018 hield aan de Universiteit van Tel Aviv was de Israëliische, toen bijna tachtigjarige auteur in grootse vorm – wijs, charmant en af en toe vlijmscherp.

De meerwaarde zit ook in de noten van Oz' vaste vertaler Hilde Pach

Dat de samenstellers – Oz' zoon en dochter – in hun dankbetuiging zeggen dat de tekst 'de essentie van zijn opvattingen en zijn politieke erfgoed' bevat, is geen marketingpraatje. De auteur geeft kraakhelder weer hoe hij de toekomst van Israël en Palestina ziet, namelijk in een tweestatenoplossing. Die visie ondersteunt hij met krachtige argumenten en aan-

sprekende anekdotes, met zijn verbeelding en zijn intellect, met een beroep op gezond verstand en op gedurfd leiderschap.

Nee, die overtuigingen en zijn trefzekere onderbouwing daarvan treften we hier niet voor het eerst aan. Maar ze worden in *De laatste lezing* wel ongeëvenaard kernachtig geformuleerd.

In zijn laatste lezing etaleert Oz andermaal zijn gave om hopeloos ingewikkelde materie terug te brengen tot de in principe doodsimpele essentie – zonder de zwaarte of de complexiteit weg te wuiven.

De meerwaarde van deze uitgave zit 'm daarnaast in de noten van Oz' vaste vertaler Hilde Pach: gezamenlijk vormen ze een bescheiden overzicht van de moderne Hebreeuwse literatuur – een aanstekelijke aansporing om vooral verder te lezen, in Oz' werk en in dat van zijn collega's en voorbeelden.

Dries Muus